

Oppimisympäristöjen merkitys kestävän kehityksen taitojen oppimiselle

Kati Lundgren

Oppimisympäristön määrittelyä

”Paikka, tila tai toimintakäytäntö, jonka tarkoitus on edistää oppimista”

(Manninen & Pesonen 1997)

”Oppimisympäristö on **paikka** tai **yhteisö**, jossa ihmisillä on käytössään erilaisia resursseja, joiden avulla he voivat oppia ymmärtämään erilaisia asioita ja kehittämään mielekkäitä ratkaisuja erilaisiin ongelmiin.”

(Wilson, B. (toim.) 1996)

Oppimisympäristön ulottuvuudet

FYYSINEN

HENKINEN

TEKNINEN

DIDAKTINEN

Konstruktivistinen käsitys oppimisympäristöstä

Konstruktivistisissa oppimisympäristöissä korostetaan etenkin:

- oppimistehtävien liittämistä käytäntöön "aitojen" ongelmien avulla
- opetuksen ja oppimisen autenttisuutta
- oppijan omien konstruktivististen ajatusprosessien aktiivisuus
- sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitystä oppijan oman ajattelun aktivoinnissa
- yhteisön kognitiivisten resurssien hyödyntämistä esim. aktiivista yhteisön toimintaan osallistumista
- oppijan oma aktiivisuutta ja itseohjattua opiskelua

(Lähteet: Vosniadou, 1994, Rogoff, 1990; Brown, Collins & Duguid, 1989, Lave & Wenger, 1991, Manninen, J. 2000)

Kontekstuaaliset oppimisympäristöt

- Todelliseen toimintaympäristöön sijoittuva oppimisympäristö
- Oppimisen ja opiskelun siirtäminen pois suljetuista luokkahuoneista
- Opetussuunnitelma-ajattelusta oppimisympäristö-ajatteluun
- Oppimisen kohteena ei ole oppisisältö vaan reaalityodellisuus ja sieltä nousevat ongelmat
- Opiskelija muuttuu aktiiviseksi kokeilijaksi ja tekijäksi, opettaja tukijaksi ja ohjaajaksi.
- Opiskelijoilla mahdollisuus olla suoraan vuorovaikutuksessa opittavan asian kanssa.

(Lähde: Kauppi 1993, 1995)

TIETO YMPÄRISTÖSTÄ

Ekologia, hyvinvointi - talous -
ympäristö, ympäristöongelmat
ja niiden ehkäisy

Kokonaisuuksien
ymmärtäminen

Kriittinen ajattelu

Kestävä
elämäntapa

Kestävä kehitys
omalla
ammattialalla

TOIMIMINEN YMPÄRISTÖN PUOLESTA

Kestävän elämäntavan taitojen
harjoittelu koulun arjessa

Osallistuminen koulun
käytäntöjen kehittämiseen
ja päätöksentekoon

Osallisuushankkeet
lähiympäristössä ja
paikallisyhteisössä

Alueellinen ja globaali
vaikuttaminen

Työssäoppiminen

Demokratian taidot
ja tuntemus

TOIMIMINEN YMPÄRISTÖSSÄ

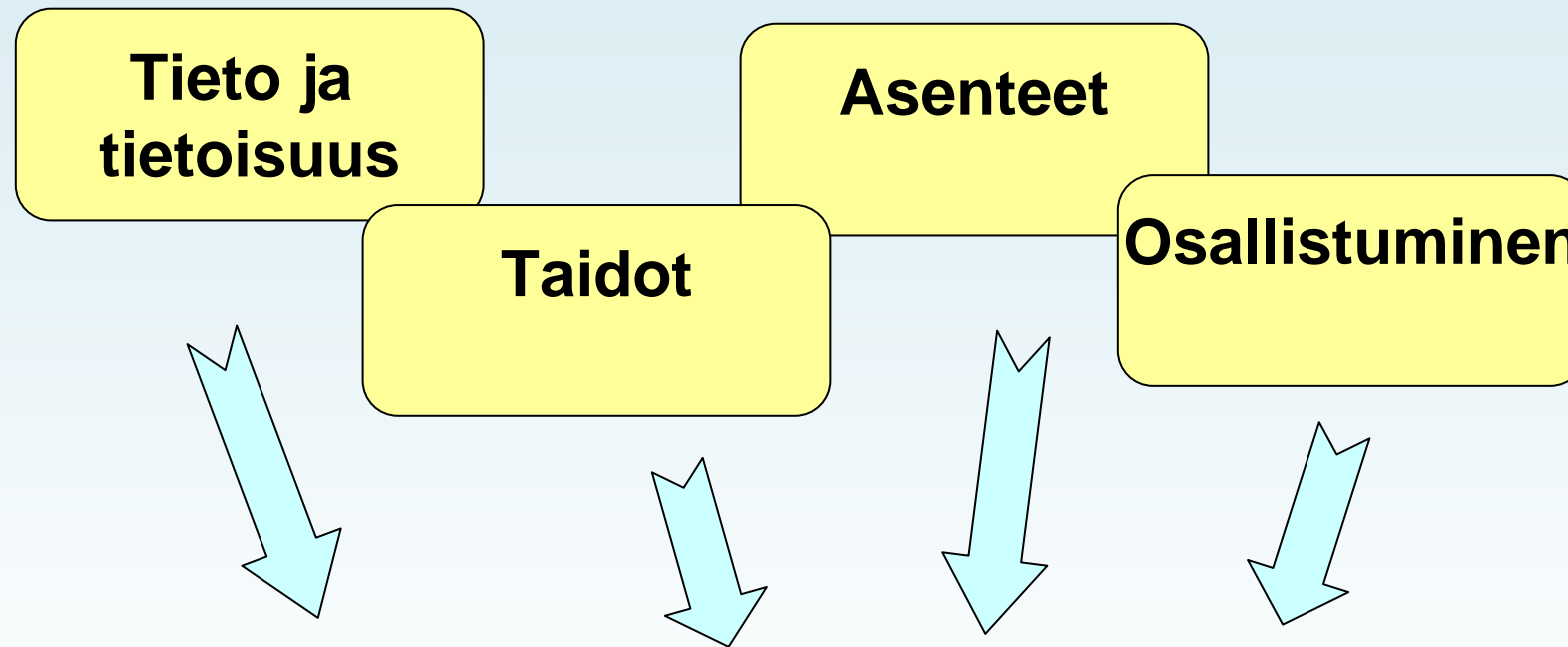
Ympäristöherkkyys ja
omakohtainen luontosuhde

Luonto, rakennettu ympäristö ja
yhteiskunta oppimisympäristöinä

Ympäristön ilmiöiden
havainnointi ja tulkitseminen

Työelämän kestävän kehityksen
käytännöt

Kestävän kehityksen kasvatuksen ja opetuksen tavoitteet

Päämääränä **vastuullisuus** kansalaisena, kuluttajana ja ammattilaisena

Oppimisympäristöt kestävä kehityksen opetuksen tukena luonnonvara-alalla

FYYSINEN

HENKINEN

TEKNINEN

DIDAKTINEN

Fyysinen ja tekninen oppimisympäristö: puitteet ja käytännöt

Oppimisympäristöjä

- Opetusmaatila, -talli ja -puutarha
- Opetusluokat, laboratoriot, pajat ym. opetus- ja opiskelutilat
- Virtuaaliset ja sähköiset oppimisympäristöt
- Työssäoppimispaikat
- Asuntolat

KeKe-näkökohtia

- Materiaalien, energian ja veden säästö
- Uudelleenkäyttö, kierrätys ja lajittelu
- Säästävät ja vähäpäästöiset liikkumistavat
- Vaarallisten aineiden turvallinen käsittely ja varastointi
- Ympäristövastuulliset työtavat ja –menetelmät
- Huolto ja ylläpitokäytännöt
- Työympäristön järjestys, siisteys ja esteettisyys
- Työturvallisuus
- Eläinten kohtelu ja hyvinvointi

Didaktinen oppimisympäristö

Oppimisenäkemykset ja opetuksen menetelmät ja toimintatavat (esim.)

- esim. luokkaopetus, työssäoppiminen, verkko-opiskelu, monimuoto-opiskelu, itseohjautuva / opettajajohtoinen opiskelu
- esim. projektioppiminen, yhteistoiminnallinen oppiminen, tutkiva oppiminen, ongelma-lähtöinen opiskelu

KeKe-näkökohtia (esim.)

- kokonaisuuksien ymmärtäminen
- kriittinen ajattelu ja vaihtoehtoiset ratkaisut
- kestävä elämäntapa
- arvot ja asenteet
- ympäristö- ja luontosuhteen rakentaminen
- yhteiskunnan toimintaan tutustuminen ja vaikuttaminen
- erilaisten ihmisten ja kulttuurien kohtaaminen aidoissa tilanteissa

Henkinen oppimisympäristö

Koulun ilmapiiriin vaikuttavat (esim.)

- koulun johtamiskulttuuri
- yhteistyö kodin ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa
- opettajien ja oppilaiden työmotivaatio ja sitoutuminen
- arvot ja niiden toteutuminen arjessa
- puitteet (fyysinen ympäristö)
- kyseenalaistaminen, ennakkoluulottomuus ja joustavuus
- konfliktien sieto- ja ratkaisukyky
- yhteiset tapahtumat, yhteishenki
- opettajien yhteistyö
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

KeKe-näkökohtia (esim.)

- henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi, terveys, jaksaminen ja tasa-arvoinen kohtelu
- syrjäytymisen, syrjinnän, fyysisen ja psyykkisen väkivallan ehkäisy
- avoimuus, yhteistoiminta ja osallistumisen mahdollisuudet
- verkottuminen ympäröivään yhteiskuntaan
- luonnon ja elämän kunnioittaminen
- kohtuullisuus ja taloudellisuus
- globaali, kansallinen ja ylisukupolvinen oikeudenmukaisuus
- yhdenvertaisuus ja suvaitsevaisuus
- moniarvoisuus ja –kulttuurisuus
- demokratia

Henkinen oppimisympäristö

Vastuu henkisen ja sosiaalisen oppimisympäristön suunnittelusta on aikuisilla työyhteisön jäsenillä, mutta ilman kaikkien kouluyhteisön jäsenten apua sen toteuttaminen ei onnistu.

Mukaan tarvitaan opettajien lisäksi koulun muu henkilökunta, oppilaat, huoltajat ja erilaisten sidosryhmien edustajat.